CZŁOWIEK WOBEC WOJNY, WOJNA WOBEC CZŁOWIEKA –HOLOCAUST

Magdalena Wiśnioch
Warszawskie Centrum Innowacji
Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń
XXVI Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
Polska

ŹRÓDŁO A. cz. 1

Protokół z konferencji w Wannsee. Niemieckie dane szacunkowe ludności żydowskiej w Europie

L a n d		Zahl
A. Altreich		131.800
Ostmark		43.700
Ostgebiete		420.000
Generalgouvernement		2.284.000
Bialystok		400.000
Protektorat Böhmen und Mähren		74.200
Estland	- judenfrei -	
Lettland		3.500
Litauen		34.000
Belgien		43.000
Dänemark		5.600
Frankreich / Besetztes Gebiet		165.000
Unbesetztes Gebiet		700.000
Griechenland		69.600
Niederlande		160.800
Norwegen		1.300
B. Bulgarien		48.000
England		330.000
Finnland		2.300
Irland		4.000
Italien einschl. Sardinien		58.000
Albanien		200
Kroatien		40.000
Portugal		3.000
Rumänien einschl. Bessarabien		342.000
Schweden		8.000
Schweiz		18.000
Serbien		10.000
Slowakei		88.000
Spanien		6.000
Türkei (europ. Teil)		55.500
Ungarn		742.800
UdSSR		5.000.000
Ukraine	2.994.684	
Weißrußland aus- schl. Bialystok	446.484	
Zusammen: über		11.000.000

http://en.wikipedia.org/wiki/Wannsee_Conference#mediaviewer/File:WannseeList.jpg

ŹRÓDŁO A. cz. 2

Tłumaczenie danych szacunkowych ludności żydowskiej przedstawionych na konferencji w Wannsee

Kraj		**Liczba**
A. Rzesza		131.800
Marchia Wschodnia		43.700
Terytoria wschodnie		420.000
Generalne Gubernatorstwo		2.284.000
Białystok		400.000
Protektorat Czech i Moraw		74.200
Estonia		(wolna od Żydów)
Lotyšsko		3.500
Łotwa		34.000
Belgia		43.000
Dania		5.600
Francja – okupowane terytoria		165.000
Francie – nieokupowane terytoria		700.000
Grecja		69.600
Holandia		60.800
Norwegia		1.300
B. Bułgaria		48.000
Anglia		330.000
Finlandia		2.300
Irlandia		4.000
Włochy z Sardynią wł.		58.000
Albania		200
Kroacja		40.000
Portugalia		3.000
Rumunia z Besarabią		342.000
Szwejca		8.000
Szwajcaria		18.000
Serbia		10.000
Słowacja		88.000
Hiszpania		6.000
Turcja (część europejska)		55.500
Węgry		742.800
ZSRR		5.000.000
Ukraina	2.994.684	
Białoruś	446.484	
Razem ponad:		**11.000.000**

ŹRÓDŁO B.

Linie kolejowe wykorzystywane przez Niemców do przewozu ludności żydowskiej do Auschwitz w okresie od III 1942 – XI 1944

Źródło: Gilbert Martin: Konečné řešení, vyhnání a vyhlazení Židů
http://www.wsg-hist.uni-linz.ac.at/auschwitz/html/Trans-2.html

ŹRÓDŁO C

Tereny Polski zajęte przez III Rzeszę (podział po 22.06.1941)

Za: http://pl.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Polski_1939-1944

ŹRÓDŁO D

Liczba ofiar

Autor: Franciszek Piper
Liczba deportowanych do KL Auschwitz wg narodowości:

Narodowość/kategoria	Liczba
Żydzi	1,1 mln *
Żydzi	140 -150 tys.**
Cyganie	23 tys.
Jeńcy radzieccy	15 tys.
Inni	25 tys.
Razem	~ 1,3 mln.

Źródło: Franciszek Piper, Ilu ludzi zginęło w KL Auschwitz. Liczba ofiar w świetle źródeł i badań, Oświęcim 1992, tabele 14-27. Georges Wellers, „Essai de determination du nombre de morts au camp d'Auschwitz"; Le Monde Juif, no. 112 (October-December 1983).
*Wg Wellersa, (jw. s. 155) – 1 433 405.
**Wg Wellersa (jw. s. 155) 146 605 Polacy i więźniowie wychowawczy.
Za: http://pl.auschwitz.org/ [dostęp 14 lipca 2014]

ŹRÓDŁO E

Drogi do Auschwitz

Najliczniejszą grupę Żydów deportowanych do Auschwitz stanowili obywatele Węgier, państwa sojuszniczego Rzeszy. Od maja do lipca 1944 roku do obozu przywieziono 437 402 osoby. Wcześniej rząd węgierski, na czele którego stał Miklosz Kallay, nie akceptował żądań zorganizowania deportacji składanych przez Niemców. Dopiero po wkroczeniu 19 marca 1944 roku na Węgry wojsk hitlerowskich, obaleniu Kallaya i przejęciu władzy przez Dome Sztojaya rozpoczęto wywożenie Żydów. Pod kierunkiem Niemców rozpoczęto koncentrację Żydów w gettach i obozach przejściowych. Na przełomie kwietnia i maja 1944 roku w kierunku Auschwitz wyjechały dwa pierwsze transporty liczące 3,8 tys. osób.

Organizacją transportów zajmowały się władze węgierskie. Kierował nią jednak osobiście Obersturmbannfuehrer SS Adolf Eichmann, który w gestapo pełnił funkcję kierownika wydziału w Głównym Urzędzie Bezpieczeństwa Rzeszy. Był odpowiedzialny przede wszystkim za sprawy żydowskie. Eichmann organizował i nadzorował wywóz Żydów do obozów w ramach tak zwanego ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej (Endloesung). […]

Drugą pod względem liczebności była społeczność żydowska z terenów II Rzeczypospolitej […] około 300 tysięcy osób.[…] Większość pochodziła z ziem wcielonych do Rzeszy […] około 225 tysięcy. Dalsze 70 tysięcy osób przywieziono z Generalnego Gubernatorstwa.

[…] ogółem podczas II wojny światowej zginęło około 2,7 miliona polskich Żydów, z czego około pół miliona w gettach, 200 tysięcy w egzekucjach i około 2 milionów w obozach zagłady. […] Treblince, Sobiborze, Bełżcu i Chełmnie nad Nerem. […]

Żydzi francuscy byli przed deportacją do Auschwitz gromadzeni w obozie przejściowym w Drancy. […]

Do 1 lipca 1943 roku pozostawał pod nadzorem francuskiej policji i żandarmerii, […] Przez ostatni rok kierowany był bezpośrednio przez SS. […]przez Drancy przeszło około 70 tysięcy Żydów. […] Ogółem do obozów z terenów francuskich deportowano 76 tysięcy Żydów, w tym ponad 11 tysiącach dzieci. Około 69 tysięcy osób trafiło do KL Auschwitz, […] Spośród wszystkich deportowanych przeżyło zaledwie trzy procent, około 2,5 tys. ludzi.

Żydów holenderskich władze niemieckie koncentrowały w obozie przejściowym Westerbork. W latach 1939-1941 funkcjonował tam holenderski obóz internowania dla żydowskich uchodźców z Niemiec i innych krajów. Po przejęciu go przez Niemców w latach

Transport Żydów węgierskich na rampie w Auschwitz-Birkenau

1942-1944 deportowano stamtąd do miejsc zagłady około 100 tysięcy osób, z czego 54 930 Żydów do Auschwitz. Ostatni transport wyruszył 3 września 1944 roku. […]

Z Grecji hitlerowcy deportowali do Auschwitz około 55 tysięcy Żydów. Większość trafiła tu w 1943 roku z getta w Salonikach, w których społeczność żydowska była najliczniejsza. […] Z ogólnej liczby 55 tysięcy około 13 tysięcy osób wybrano do pracy, a pozostałych 42 tysiące zgładzono natychmiast po przywiezieniu w komorach gazowych KL Auschwitz II - Birkenau.

Z terenów Niemiec i Austrii w przedwojennych granicach do Auschwitz dotarły transporty z 23 tysiącami Żydów. Najwięcej osób deportowano od lipca 1942 do stycznia 1945 roku z Berlina - około 18 tysięcy.

W Protektoracie Czech i Moraw Żydzi byli koncentrowani od listopada 1941 roku w getcie zorganizowanym w XVIII-wiecznej twierdzy wybudowanej w Terezinie, kilkadziesiąt kilometrów od Pragi. […] od powstania getta do jego wyzwolenia 20 kwietnia 1945 roku do Terezina deportowano ponad 140 tysięcy Żydów z Czech, Niemiec, Austrii, Holandii, Danii, Słowacji i Węgier. W wyniku przepełnienia i katastrofalnych warunków sanitarnych w getcie zmarło ponad 33 tys. osób. W 1943 roku z Terezina wywieziono ponad 87 tys. więźniów, którzy trafili do obozów zagłady na wschodzie. Do KL Auschwitz wywieziono około 46 tysięcy Żydów: około 20 tysięcy do stworzonego w celu ich przyjęcia obozu familijnego na terenie KL Birkenau i około 26 tysięcy do innych części Auschwitz lub wprost do komór gazowych Birkenau. W maju 1944 roku w Familienlager hitlerowcy więzili około 11 tysięcy więźniów. W pierwszych dniach lipca obozowy lekarz - Josef Mengele - dokonał selekcji. 3080 młodych i zdrowych kobiet i mężczyzn trafiło do innych obozów. Pozostałe około 7 tysięcy Żydów, w tym kobiety i dzieci, zgładzono nocami z 10 na 11 lipca i 11 na 12 lipca w komorach gazowych. W ten sposób zlikwidowano Familienlager. […]. Ogółem wojnę przeżyło niespełna 4 tysiące Żydów więzionych w Terezinie.

Do KL Auschwitz przywieziono 27 tysięcy Żydów słowackich. Deportacje z tego kraju były konsekwencją zarówno polityki antyżydowskiej III Rzeszy, ale również antysemickiego nastawienia rządzącej Słowackiej Partii Ludowej, który zawarł z Niemcami umowę o deportacji Żydów i przekazaniu ich nazistom. Od marca do października 1942 roku Słowacy przekazali Niemcom „w celu zatrudnienia, a potem osiedlenia" 58 600 Żydów, z których 18 725 trafiło do KL Auschwitz, a reszta do gett i innych obozów. Wskutek interwencji Watykanu i państw neutralnych władze słowackie wstrzymały dalsze deportacje.

Do Auschwitz przywieziono około 10 tysięcy Żydów z terenów przedwojennej Jugosławii, którzy zamieszkiwali marionetkowe państwo chorwackie. Deportacje przeprowadzili wspólnie niemieckie władze policyjne i faszyści chorwaccy, którzy sami wymordowali większość tamtejszych Żydów, […]

Żydzi belgijscy trafiali do Auschwitz przez obóz zbiorczy w Malines (Mechelen), który hitlerowcy stworzyli w 1942 roku. Ogółem wywieziono z niego od sierpnia 1942 roku do lipca 1944 roku około 25 tysięcy Żydów. […]

W latach 1943-1944 do Auschwitz wywieziono około 7,5 tysiąca Żydów z Włoch. Pomimo sojuszu z Hitlerem faszystowski reżim Mussoliniego do 1943 roku stanowczo odmawiał wydania Żydów z Włoch i terenów przez nie okupowanych. Dopiero po obaleniu ekipy Duce […] Niemcy zajęli […] Włochy. Żydów aresztowano. Pierwszy transport, około tysiąca mężczyzn, kobiet i dzieci, trafił do Auschwitz z Rzymu 23 października 1943 roku. Do pracy wybrano 196 osób. Pozostałych zgładzono. […] 690 Żydów zostało deportowanych do Auschwitz z Norwegii. Grupa ta stanowiła około połowy populacji żydowskiej w tym kraju. [..]

Dzieci żydowskie wyprowadzane z getta w Łodzi do transportu do Chełmna nad Nerem

Węgierskie kobiety i dzieci przed komorą gazową

Zagłada w Auschwitz

Zagłady Żydów naziści dokonali w obozie Auschwitz II -Birekenau, którego budowa rozpoczęła się w październiku 1941 roku. […] Pierwsi więźniowie trafili do Birkenau na początku 1942 roku.

Podczas konferencji w Wannsee, w styczniu 1942 roku, ustalono szczegóły tak zwanego ostatecznego rozwiązania. Realizację programu zagłady Żydów w Europie Zachodniej i na Węgrzech powierzono w jej trakcie Adolfowi Eichmannowi, a w Generalnym Gubernatorstwie - Otto Globocnikowi. […]

Uśmiercanie Żydów w Birkenau hitlerowcy rozpoczęli w początkach 1942 roku. Żydów przywożono na rampę wyładowczą dworca towarowego w Oświęcimiu, a stamtąd prowadzono do bunkra. […]. Po przyjeździe pociągu szczelny kordon esesmanów otaczał transport. Otwierano wagony. Wychodzących ludzi dzielono na dwie grupy. W jednej kolumnie ustawiano mężczyzn, w drugiej kobiety i dzieci. Towarzyszyły temu płacz i krzyk ludzi, którzy nie chcieli się rozstawać. […]

W zależności od zapotrzebowania na siłę roboczą od kilku do kilkudziesięciu procent przywiezionych kierowano do obozu. Pozostałych - chorych, osoby kalekie, matki z dziećmi, kobiety w ciąży, słabszych fizycznie, przeznaczono na śmierć. Esesmani, którzy prowadzili ich do komory gazowej, starali się uspokajać ludzi. […]

Największe nasilenie zagłady Żydów miało miejsce wraz z nadejściem transportów z Żydami węgierskimi. Istniejące krematoria nie wystarczały. […]

Za: Fundacja Żydów Polskich http://www.fzp.net.pl/shoa/zaglada-zydow-w-kl-auschwitz-birkenau [dostęp 13 lipca 2014]

ZADANIA

Zadanie 1.

Na podstawie źródeł A, B i C wykonaj zadania
A. uzupełnij tabelę:

kraj w granicach sprzed 1939 r. *	ludność żydowska wg szacunków niemieckich
Czechosłowacja	
Węgry	
Polska	

* z wyjątkiem Węgier

B. W jakich krajach, według szacunków niemieckich, mieszkało najwięcej Żydów? Wymień wpisując do tabeli ich administracyjne nazwy niemieckie i odpowiednie dane

kraj	**szacunkowe dane**

C. Jak myślisz, dlaczego wybrano na miejsce zagłady Żydów obozy koncentracyjne położone na ziemiach polskich?

Zadanie 2

Na podstawie źródeł wykonaj zadania:
A. Uzupełnij tabelę na podstawie źródła E

rejon	liczba deportowanych do KL Auschwitz-Birkenau
ziemie polskie wcielone do Rzeszy	
Generalne Gubernatorstwo	
Węgry	
Protektorat Czech i Moraw	
Słowacja	
Francja	
Holandia	
Belgia	
Włochy	
Grecja	
Niemcy i Austria	
Chorwacja	
Norwegia	

B. Często mówi się, że nazwa Auschwitz jest dla społeczności międzynarodowej najbardziej rozpoznawalnym symbolem Holocaustu. Przedstaw dwa argumenty uzasadniające tę tezę (wykorzystaj źródła B, D, E i F).

C. Dlaczego w źródłach B, D, E i F nie występują dane dotyczące ziem Ukrainy?
Odpowiedź poszukaj w opracowaniach dotyczących Endlösung (ostatecznego rozwiązania) lub w podręczniku i wpisz ją poniżej